

Copyright P.I.O

ΔΙΑ ΠΡΩΤΗΝ ΦΟΡΑΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ Κ. ΜΑΤΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΗΣΦΥΓΕΤΟ ΤΟΥ

Τὸ ἔστειλεν εἰς τοὺς γονεῖς του καὶ ἔγραφε: «Ὁλν εἶναι νὰ πεθάνω γιὰ τὴν πατρίδα ἢ χαρὰ σὰς πρέπει νὰ εἶναι ἀπέραντη».

Ο ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΛΙΟΝΤΑΡΙΟΥ

Σήμερα Κυριακὴν εἰς τὸ Δίκωμον, ὁ Μ. Πρόεδρος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος θὰ τελῆσῃ τὰ ἀπεκαλυπτήρια τῆς προτομῆς τοῦ ἡρωϊκοῦ τέκνου τῆς Κύπρου Κυριάκου Μάτση, ὁ ὁποῖος ἔπεσεν, ὡς δεῦτερος Λύξεντίου, πολέμων μέχρι τῆς τελευταίας ραβδος τοῦ αἵματος του ἐντὸς τοῦ κρησφυγέτου του, καθ' ὃν ἀκριβῶς χρόνον ἐκράτει εἰς τὰ χεῖρας του τὴν εδιστάγη» του Στρατηγοῦ Γεωργίου Γρίβα — Διγενῆ, ὅτι θὰ προεκηρύγτετο ἀμέσως ἡ ἀνακωχή, ἡ ὁποία πράγματι, προκηρυχθεῖσα μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ὠδήγησεν εἰς τὴν κατάπαυσιν τοῦ ἐνόπλου ἀγῶνος, τὴν ἐναρξίν διαπραγματεύσεων καὶ τὴν

τελικὴν λύσιν τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος.

Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς ὁ Κυριάκος Μάτσης — ἂν ἔξαιρέσῃ κανεὶς τὸν Σάββον Ἡοσιδην ὅστις ἐπυροβολήθη καὶ ἐφονεύθη ὀλίγον ἀργότερον — δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ὁ τελευταῖος Μεγάλος Νεκρὸς τοῦ 4-ετοῦς Ἑθνικοαπελευθερωτικοῦ Ἐπιχειρήματος διὰ τοῦ ἡρωϊκοῦ θανάτου του τὸν παιδῶνα τῆς Νίκης τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ κατὰ τῆς ἀποικιοκρατικῆς ἐξουλείας.

Τώρα, πῶς ἦταν ὁ Κυριάκος Μάτσης; Τί εἶδους ὦχη λιονταριοῦ ἐκρύβετο μέσα στὰ παλληκαριστικὰ του στιθῆ; Τί εἶδους καρδιὰ ἀνθρωπίνης ἐγῆ.
— ΒΛΕΠΕ 3 ΣΕΛΙΔΑ —

Copyright P.I.O

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΑΤΣΗ

— ΑΠΟ ΤΗΝ 1 ΣΕΛΙΔΑ —
μιζεν ολόκληρον τὸ εἶναι του. Ποία ἀπαράμιλλος πίστις πρὸς τὸν ἀγῶνα καὶ ποία δεδαιότης διὰ τὴν τελικὴν ἐπικράτησιν τοῦ δικαίου διακατεῖχε τὰ μύχια τῆς ψυχῆς του. Αὐτὸ ἄς ἀφήσουμε τὸν ἴδιον νὰ μᾶς τὸ πῆ, μὲ ἓνα του γράμμα, τὸ ὁποῖον μέσα ἀ-

ζει νὰ ἀποδίδει τοὺς καρπούς του. Οἱ λαοὶ τοῦ κόσμου συναίσθωνται τὸ δίκαιον μας, καὶ στὸν ΟΗΕ φάνηκε καθαρὰ πόσο ἔχουμε τὴν συμπαράστασιν των. Δὲν μπορεῖ νὰ συνεχίσουν τὸ πείσμα τους οἱ Τόρτες. Δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ὑποκύψῃ τὸ Λονδίνο. Πρέπει νὰ ἐλπίζουμε πὼς τὰ τόσα σκληρὰ μαθήματα πού

πρεῖ νὰ εἶναι ἀπέραντη. Δὲν ξέρω ἂν μπορεῖ νὰ ὀνειρευτῆ ἓνας ἀνθρώπος καλύτερη τύχη ἀπὸ αὐτή. Καὶ δὲν μπορῶ νὰ σκεφθῶ, γονεῖς πού νὰ εἶναι πρὶο περήφανοι γιὰ τὰ παιδιά τους πού ἔπεσαν γιὰ τὴν πατρίδα.

Σὲ λίγες μέρες θὰ ἔχουμε τὸν καινούργιον χρόνο. Τὴν ὥρα πού θὰ βάζετε τὴν ἐλῆ στα κάβουνα, θὰ τὴ βάζω καὶ ἐγὼ καὶ θὰ ρωτῶ γιὰ τὴν ἀγάπην σας. Ἀλλὰ τὴν ἀγάπην σας ξέρω πὼς τὴν ἔχω. Ξέρω πὼς ἡ σκέψην σας θάναί μου καὶ ξέρετε καὶ σεῖς πολὺ κολῶ πὼς καὶ ἡ δική μου θὰ εἶναι μαζί σας. Τὴν ἐλῆ λοιπὸν θὰ τὴν θαλοῦμε φέτος λιβανωτὸ στὸ Θ-ο καὶ θὰ τὸν παρακαλέσουμε μὲ τὸ νέο χρόνο νὰ χαρίσῃ καὶ στο πολὺπαθὸ νησί μας τὴ λύτρωσιν ἀπὸ τὴ σκλαβιά. Δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ μας ἀκούσῃ ὁ καλὸς Θεὸς τῆς Ἑλλάδος μας. Θὰ ρίξῃ τὸ βλέμμα του στὸ δεινοπαθούντα λαόν του καὶ θὰ ἀνταμείψῃ τίς θυσίας τους.

Αὐτὸς εἶναι ὁ ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΑΤΣΗΣ. Αὐτὸς πού ἔγραφε στοὺς γονεῖς του ὅτι «ἂν ὁ καλὸς Θεὸς ἐπιφυλάσσει τὴν λαμπρὰν τύχην νὰ δώσωμεν τὴν ζωὴν μας γιὰ τὴν Πατρίδα, τότε ἡ γὰρὰ σας πρέπει νὰ εἶναι ἀπέραντη». Αὐτὸς πού δὲν μπορούσε νὰ σκεφθῆ πρὶο περήφανους γονεῖς, ἀπὸ ἐκείνους πού τὰ παιδιά τους ἔπεσαν γιὰ τὴν Πατρίδα.

Ἴδου τώρα καὶ ἡ ἐκφρασίς τοῦ θαυμασμοῦ τοῦ ἀθάνατου παλληκαριοῦ πρὸς τοὺς ἥρωες τοῦ Ἀχυρώνα τοῦ Λιοπετρίου. Πρόκειται γιὰ ἓνα τετράστιχο πού ἔγραψε γι' αὐτοὺς, τὸν Αὐγουστο τοῦ 1958, ὡθὺς μετὰ τὸ ὀλοκαύτωμα τοῦ ἱστορικοῦ ἀχυρώνα, μέσα ἀπὸ τὸ κρησφύγετό του:

«Δώσατε σ' ὄνειρο φτερά
ἄτρομα παλληκάρια,
λεβεντομάων βύζαγμα
θρέμματ' ἁγρίας κάδας
τρανῆς γενεᾶς καμάριας.»

Ἀλλὰ ὅπως ἔγραψαμε καὶ χθὲς ὁ Κυριακὸς Μάτσης δὲν προκαλοῦσε τὸν θαυμασμό μόνο στοὺς φίλους του καὶ τοὺς συναγωνιστὰς του, ἀλλὰ καὶ σ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἐχθρούς του, καὶ σ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἄγγλους ἀνακριτὰς εἰς τὰ χέρια τῶν ὁποίων τόσοσιν ἐδεινοπάθησε κατὰ τὴ διάρκεια τῆς προηγουμένης κρατησέως του.

Στις 3.6.58, ὀλίγες μέρες πρὸ τῆς ἐκθέσεως τῶν Τευρκικῶν βασιδαισῶν, ὁ Μάτσης ἔπαιρνε ξεχωριστὰ δύο ἐπιστολὰς — τὴν μίαν ἀπὸ τὸν ἀνακριτὴ Μασκονερ καὶ τὴν ἄλλην ἀπὸ τὸν Ρόμπινσον. Ἡ μιά ἐπιστολὴ ἔγραφε: «Εἶναι δύο χρόνια τώρα πού συναντηθήκαμε στὴν Ὁμορφίτα τὴν τελευταίαν φοράν, καὶ ἐλπίζω νὰ μὲ θυμάσθε. Ὅσον ἀφορᾷ ἐμένα οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὰς ἀτελείωτες σοβαρὰς συζητήσεις πού εἴχαμε ἐπὶ ὄλων τῶν θεμάτων. Γράφω σὲ σῖνα, διότι μεταξύ τῶν στελεχῶν τῆς ὀργανώσεως ἔχεις κρίσιν δικήν σου καὶ πιστεύεις ἀπόλυτα εἰς τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον πολεμῶς. Θέλω νὰ σοῦ παραθέσω τοὺς κινδύνους ἐκ ταῦ ἐνδεχομένου συγκρούσεως μεταξύ

Ο ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΟΣ ΗΡΩΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΑΤΣΗΣ

πὸ τὸ κρησφύγετόν του, ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γονεῖς του, καὶ τὸ ὁποῖον διὰ πρώτην φοράν βλέπει σήμερον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος.

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Ἴδου, ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ γραμμένη μέσα στὴς γιορτὰς τῶν Χριστουγέννων:
«Σεβαστοὶ μου γονεῖς,
Ἐλπίζω νὰ πῆρατε τὸ γράμμα πού σὰς ἔστειλα πρὶν κάμποσον καιρὸ μὲ τὸ ταχυδρομεῖο καὶ πιστεύω πὼς καὶ αὐτὸ θὰ φτάσῃ στὰ γέγνια σας. Σὰς εἶχα ὑποσχεθῆ τότε νὰ σὰς γράφω ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ λίγα λόγια γιὰ νὰ ξέρετε πὼς εἰμαι καλά. Δόξα τῷ Θεῷ, τόσοσιν ἐγὼ δασο καὶ τὰ ἄ-

πῆρε ὁ στραταρχίακος θὰ συνεισίσουν ὄλους. Πρέπει νὰ ἐλπίζουμε πὼς ὁ νέος Κυβερνήτης δὲν ἔρθῃ ντυμένος τὸν μανδύα Ἀγγέλου ὑπὸ τὸν ὄμοιο κρύπτεται ἓνας διάβολος. Ἄν συμβαίνει αὐτὸ, ὁ καιρὸς θὰ μᾶς τὸ δείξῃ καὶ ἡ Ὄργανωσίς μας ἀγρυπνεῖ, ἐτοιμὴ ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει, νὰ δώσῃ ἓνα ἀκόμη μάθημα εἰς τοὺς κατακτητὰς. Ὅσα υπάρχουν περισσότερα θύματα, θὰ ἔχωμεν καὶ ἄλλας καταστρεφὰς καὶ θανάτους, θὰ ἔχωμεν καὶ ἄλλα ἐρείπια, ἀλλὰ πάνω ἀπὸ ὅλα αὐτὰ θὰ δώσωμεν ἀκόμη σκληροτέραν τὴν μάχην καὶ θὰ σταματήσωμεν τότε μόνον ὅταν συντριβῇ ὁ ἀντίπαλος. Καὶ θὰ συντριβῇ, νὰ εἴστε βέβαιοι, Δὲν θὰ τὸν νικήσω-

λα παιδιά σου εἶναι μαζί μου μὲν βέβαια στρατιωτικά, δρόμοι

λα παιδιά που είναι μαζί μου είμεθα καλά. Τώρα με τις γιορτές είναι φυσικό ό νους μας να γυρίζη σε αγαπημένα πρόσωπα και πιο πολύ κοντά σε σάς. Αλήθεια πόσο πεθύμησα την γλυκιά ζεστασιά της νηστιάς μας, εκεί στην τόσο γνώριμη γωνιά του σπιτιού μας.

Τούτες τες μέρες με το τσαυγτερό κρόον, πόση χαρά μάς έδινε, που τόσο μαζεμένοι γυρω της σπιτομάσταν την στοργή του σπιτιού. Όμως μια άλλη στοργή για μια άλλη γωνιά, η στοργή για τον ανιψόφορο βιαιό που κρατάει σκλάβο το νησί μας, μάς έσπρωξε σε ένα δύσκολο δρόμο και πήραμε την απόφαση να τον άνεθούμε, αφήνοντας κάθε αντίξοότητα, για να πετύχουμε εκείνο που χρόνια τώρα ονειρεύεται κάθε αληθινός Κύπριος πατριώτης. Ναι! Σ' εκείνη τη γωνιά πήραν τα πρώτα τους φτερά οι λογισμοί μας. Σ' εκείνη τη γωνιά, τις χειμωνιάτικες μέρες διαβάσαμε—θυμάστε—για τους θρύλους των Ελλήνων πολεμαρχών, που δεν ήσταν να αποδυθούν στους πιο σκληρούς αγώνες για να γαρίσουν τη λευτεριά στον τόπο που γεννήθηκαν.

Αλήθεια, δεν υπάρχει χειρότερη κατάπτωση για τον άνθρωπο, από αυτή που τον εμποδίζει, για λόγους αμφοτερολογικούς να αποδυθή στον πιο άμαρπον αγώνα για την απόκτηση της Ελευθερίας του. Εμείς πρό πάντων, λας με πολιτισμό και με παράδοση ιστορική, βλέπουμε πάντα την αδικία που γίνεται στο τόπο μας. Από μικρά παιδιά φούντωσε μέσα μας η φλόγα και θέριψε και μας έσπρωξε σε κάποια ανελεύθερα και σε κάποιους δρόμους, που είμαστε αποφασισμένοι να τους περπατήσουμε, ως το τέλος.

Ήδη ο λαμπρός αγώνας αρχί-

μεν ορισία στρατιωτικά, γιατί αυτό είναι αδύνατον. Θα τον συν- τρίψωμεν όμως πολιτικά και θα τον καταστήσωμεν ένα τέρας αδικίας, τόσο αιμασίον, ώστε να ξεγεραούν οι συνειδήσεις των φίλων μας και να ζητήσουν την συντριβήν του τέρατος. Δεν είναι δυνατόν να κατασώσει ή αδικία και εις την παρούσαν περίπτω- σιν ο κανών δεν είναι δυνατόν να έγη εξαίρεση. Να είστε βέβαιοι. Είσεis μαγόμεθα με αυτήν την πίστιν και αυτήν την έλπίδα και είμεθα βέβαιοι δια την τελικήν νίκην. Αλλοίμονον εάν είχαμεν αμφιβολίας.

Πιστεύωμεν ότι κάθε θυσία μας δεν πηγαινει άδικα και ίσως πράξει να είστε περήφανοι για μάς. Αν ο καλός Θεός μας επι- φυλάσσει την λαμπράν τύχην να δώσωμεν την ζωήν μας για την πατρίδα τότε η χαρά σας πρό-

των αγωνιστών της ΕΟΚΑ και των κομμουνιστών καθώς και από την ανησυχητικήν στάσιν των Τούρκων που δεν αποκλείει δια- κρινοτικήν σύμφων. (Έδώ ήτο πολύ... προφητικός ο κ. Ανακρι- τής, διότι πράγματι εντός ελί- γων ημερών είχαν αρχίσει οι Τουρ- κικοί διασηραξίσι). Το ενδεχό- μενον μιας τριπλής συρράξεως εά είναι η διχοτόμηση. Δι' αυτό σε καλώ ψύχραιμα και λογικά να σκεφθής τι μπορεί να γίνει, διό να μη τερματισθής η άνακινή, με αποτέλεσμα να επαναρχίση ο Ε- νοπλος αγώνας. Δεν σου ζητώ πράγματα που δεν ανταποκρίνον- ται προς την σταθερότητα του χαρακτήρος σου ως αγωνιστού και ως ανωτέρου ανθρώπου, διό- τι ούδέποτε έπίστευσα ότι θα έπρατες κάτι τέτοιο, άπειθύνο- μαι όμως προς εσένα ως προς ένα ειλικρινή και τίμιον άγωνι- στήν, που πιστεύει δι' εκείνο που πολεμά, δια να άναμετρήση το πραγματικόν συμφέρον της Κύ- πρου».

Και η έπιστολή καταλήγει:
«Συγχαρητήρια δια το κατόρ- θωμα της δραπέτευσέως σου εις τον Καραβάν».

Αυτός ήταν ο Κυριάκος Μά- τσης, οστις έπαίσιω κατέλαβε την θέση του εις το Πάνθεον των Αθανάτων του Κυπριακού Αγώνος, του οποίου την έπέτειον εωρτάσωμεν τόσο μεγαλοπρεπώς κατά τας τελευταίας ημέρας. Οι Άγγλοι ήλπιζαν ότι μέσωσ του θα ήδύνατο να διαβιβάσουν τας απόψεις των προς την ήγε- σίον του Αγώνος. Ήθεσαν όμως ναύτογκόνως και τί έστι Μάτσης. Και όσοι όκνην δεν τώ ήθεσαν το έμαθον τον Νιόβη του 1958, δια της άποραμύλλον εις μεγα- λίων θυσίας του εις το έν Δι- κώμω κρησφύγετον του όπου σή- μερον τελώνται τα αποκαλυπτή- ρια της άληθείας του προτομής του.